

РЕШЕНИЕ

№ 1265

гр. София, 05.03.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД, ВЪЗЗ. II-Г СЪСТАВ, в публично заседание на седми февруари през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: Татяна Димитрова

Членове: Румяна М. Найденова
Цветина Цолова

при участието на секретаря Алина К. Тодорова
като разгледа докладваното от Румяна М. Найденова Въззивно гражданско дело № 20231100513835 по описа за 2023 година

Производството е по реда на чл. 258 - 273 ГПК.

Образувано е по въззивна жалба, подадена от Х. И М.У. с БУЛСТАТ *****, чрез адв. Е. С., срещу Решение № 13905 от 12.08.2023 г. по гр. дело № 47749/2022 г. на СРС, 119 с-в, с което съдът е уважил исквете с правно основание чл. 344, ал. 1, т. 1 и т. 2 от КТ, като е признал уволнението за незаконно и е възстановил В. Б. Б. на заеманата преди уволнението длъжност, като е осъдил ХТМУ да заплати обезщетение в размер на 17 760.00 лева за времето, през което е останал без работа поради уволнението, а именно от 30.07.2022 година до 30.01.2023 година, ведно със законната лихва върху главницата за времето от предявяването на иска на 01.09.2022г. до окончателното изплащане на сумата.

В жалбата са развити доводи за неправилност на обжалваното решение. Поддържа се, че СРС е следвало да приложи КТ, а не Закона за БАН, тъй като в този закон липсва специална уредба на въпроса какъв е механизмът на трудова трансформация на лицата, придобили почетното звание „член – кореспондент“. Моли решението да бъде отменено и вместо него да бъде постановено друго, с което предявените искове да бъдат отхвърлени като неоснователни и недоказани. Претендира направените пред двете инстанции разноски.

В установения от закона срок, въззиваемият е депозирал отговор на въззивната жалба. В него се излагат съображения за неоснователност на въззивната жалба. Моли решението на районния съд да бъде потвърдено, като му бъдат присъдени сторените пред въззивната инстанция разноски.

Софийски градски съд, като обсъди събраните по делото доказателства, становищата и доводите на страните, съгласно разпоредбата на чл. 235, ал. 2 ГПК, намира от фактическа и правна страна следното:

Жалбата е подадена в срока по чл. 259, ал. 1 ГПК и е процесуално допустима, а разгледана по същество - неоснователна.

Първоинстанционното решение е валидно и допустимо, налице е постановен диспозитив в съответствие с мотивите на решението. При произнасянето си по правилността на решението съгласно чл. 269, изр. второ от ГПК и задължителните указания, дадени с т. 1 от ТР № 1/09.12.2013 г. по т.д. № 1/2013 г. на ОСГТК на ВКС, въззивният съд е ограничен до релевираните във въззивната жалба оплаквания за допуснати нарушения на процесуалните правила при приемане за установени на относими към спора факти и на приложимите материално правни норми, както и до проверка правилното прилагане на релевантни към казуса императивни материално правни норми, дори ако тяхното нарушение не е въведено като основание за обжалване. Не се установи при въззивната проверка нарушение на императивни материално правни норми. Първоинстанционният съд е изложил фактически констатации и правни изводи, основани на приетите по делото доказателства, които въззивният съд споделя и на основание чл. 272 ГПК, препраща към тях, без да е необходимо да ги повтаря.

Относно правилността на първоинстанционното решение въззивният съд намира наведените с въззивната жалба доводи за неоснователни.

Видно от представените от страните доказателства страните са били обвързани от трудов договор № ЛС - 654/09.04. 2022г., съгласно който ищецът заемал в ответния университет длъжността "доцент".

На 04.03.2021г. страните са сключили допълнително споразумение към трудовия договор № РД-15-76, по силата на което ищецът заема в ответния университет длъжността „професор“.

Видно от представената по делото заповед № 197/27.07.2022г. на ректора на ХТМУ трудовото правоотношение на ищеца е било прекратено на основание чл. 328, т. 10, предл. 2 от КТ.

За установяване законността на прекратяване на трудовото правоотношение по чл. 328, ал. 1, т. 10, предл. 2 КТ – навършване на 65-годишна възраст на служител, заемащ длъжността "професор" и на 70-годишна възраст при придобито почетно научно звание академик или член-кореспондент – арг. чл. 8, ал. 1 от ЗБАН, следва да бъдат установени следните обстоятелствата – 1. компетентен орган на работодателя да е взел решение за прекратяване на трудовото правоотношение и да издал уволнителната заповед; 2. служителят да е полагал труд при ответника като хабилитиран преподавател на длъжността "професор"; 3. да е навършил 65-годишна възраст към момента на прекратяване на трудовият договор, а ако притежава почетно научно звание академик или член-кореспондент

да е навършил 70-годишна възраст.

Страните не спорят, а и от представените писмени доказателства по делото е установено, че компетентният за това орган - ректора на ХТМУ – проф.д-р инж. С. Т. – Желязкова, е издала процесната заповед за уволнение.

Страните не спорят и, че между тях е съществувало безсрочно трудово правоотношение, по силата на което ищецът е заемал длъжността "професор" в ХТМУ, както и по отношение на факта, че ищецът е придобил почетно научно звание "член-кореспондент на Българската академия на науките". Това обстоятелството е посочено и в заповедта за прекратяване на трудовото правоотношение, а е видно и от представената диплома – л. 107 от делото на СРС.

С оглед на изложеното, настоящият съдебен състав приема, че В.в. Б. е полагал труд по трудово правоотношение на длъжността "професор", като същевременно е притежавал почетно научно звание "член-кореспондент на БАН", с оглед на което за него възниква правото, установено в специалната разпоредба на чл. 8, ал. 1 ЗБАН да полага труд по трудово правоотношение и след навършване на 65-годишна възраст и до навършване на 70-годишна възраст.

Правната норма, установена в разпоредбата на чл. 8, ал. 1 ЗБАН предвижда възможността за притежаващите почетното научно звание "член-кореспондент" да работят на щатна длъжност до навършване на 70-годишна възраст, като последната е установена от законодателя с оглед осигуряване на правната възможност за лицата, допринесли за развитието на науката да полагат труд по трудово правоотношение в съответната научна област. За придобиване на научно звание "член-кореспондент" се провежда конкурсна процедура, за участие в която участниците следва да отговарят на високи изисквания относно тяхното професионално развитие и дейност, а именно - да са обогатили науката с важни постижения, да са получили известност и признание в страната и чужбина с активни публични изяви, свързани с науката и нейното приложение и да имат активна изследователска и експертна дейност.

Разпоредбата на чл. 8, ал. 1 ЗБАН има характера на специална правна норма и дерогира приложението на общият нормативен акт – Кодекса на труда, тъй като установява допълнителна възможност за лицата, допринесли за развитието на науката със своята дейност в съответната област и придобили научно звание – академик или член-кореспондент, да са страна по трудово правоотношение за съответната щатна длъжност и след навършване на 65-годишна възраст.

В тази връзка по делото не следва да намери приложение сходната разпоредба на парагр. 11 от ЗВО, която също предвижда възможност по решение на академичния съвет трудовите договори с хабилитираните лица, които заемат длъжността "професор", при навършване на възрастта по чл. 328, ал. 1, т. 10 КТ да бъдат удължени за срок една година, но за не повече от три години, тъй като последната е за служители на длъжността "професор", а в процесния случай следва да се приложи по-широката закрила по Закона за Българската академия на науките, доколкото ищецът е притежавал почетно научно звание

"член-кореспондент на БАН". Или носител на научно звание "член-кореспондент на БАН", независимо от длъжностното му качество и място на работа, щом то е свързано с научна и творческа дейност, както е в конкретния случай, ще се ползва от възможността, която законодателят му предоставя, включително и от тази да работи на щатна длъжност до по-висока възраст. /В този смисъл и Решение № 1457 от 20.09.2002 г. на ВКС по гр. д. № 717/2002 г., III г. о./.

Основанието за продължаване на трудовото правоотношение и след навършване на 65-годишна възраст, установено в чл. 8, ал. 1 ЗБАН има обективен характер, поради което, при съобразяване на обстоятелството, че към датата на издаване на заповедта от 27.07.2022г. ищецът не е навършил 70-годишна възраст, което обстоятелство не се оспорва от ответника, прекратяването на трудовото правоотношение на основание чл. 328, ал. 1, т. 10 КТ е незаконно и следва да бъде отменено.

В Решение № 1457 от 20.09.2002 г. на ВКС по гр. д. № 717/2002 г., III г. о., съдът приема, че „Академиците (действителни членове) и член-кореспондентите (дописни членове) на БАН, които са български граждани, **независимо от мястото им на работа и от заеманата щатна длъжност, стига да е в пределите на страната и да е свързана с научна и творческа дейност или с подготовка на научни и творчески кадри**, могат да работят до навършване на 70 годишна възраст.” Ето защо, неоснователни са оплакванията във въззивната жалба, че чл. 8 от ЗБАН има предвид само член кореспондентите, които заемат длъжност в БАН. Напротив, специалната разпоредба на чл. 8 от ЗБАН ползва всички член кореспонденти, независимо от мястото на работа и от заеманата от тях длъжност. Поради изложеното, ищецът не е бил длъжен да приема отправеното му предложение за подписване на срочен договор, доколкото нормата на чл. 8 от ЗБАН му дава право да остане на заеманата до момента длъжност, без да бъде изменян договора му в срочен или по какъвто и да било друг начин. Не може да се приемат доводите на жалбоподателя, че липсва уредба на спорния въпрос, при положение, че нормата на чл. 8 от ЗБАН е специална и следва да се приложи в настоящия случай.

В случай, че е налице противоречие, респективно несъответствие между Правилника за устройството и дейността на ХТМУ и закона, регламентиращ правото на член кореспондента да работи до навършване на 70 – годишна възраст, то следва в Правилника да се направят съответните изменения, доколкото при такова противоречие следва да се приложи Закона.

По иска с правно основание чл. 344, ал. 1, т. 2 КТ

Тъй като уволнението е незаконно, както и с оглед на обстоятелството, че ищецът е полагал труд при ответника към момента на прекратяване на трудовото правоотношение по безсрочен трудов договор, налице са всички материални предпоставки за уважаване на обусловения иск с правно основание чл. 344, ал. 1, т. 2 КТ и уволненият работник следва да бъде възстановен на заеманата преди уволнението длъжност.

С уважаване на иска за ищеца възниква потестативното право да се върне на предишната работа, с чието упражняване ще се възстанови трудовото правоотношение по начина, по който е съществувало преди незаконосъобразното му прекратяване.

Конститутивният иск с правно основание чл. 344, ал. 1, т. 2 КТ има акцесорен характер и неговото уважаване се предпоставя от основателността на главния иск по чл. 344, ал. 1, т. 1 И към настоящия момент ищецът не е навършил 70 години, поради което същият има право да бъде възстановен на заеманата преди уволнението длъжност.

По иска с правно основание чл. 344, ал. 1, т. 3 КТ, във вр. с чл. 225, ал. 1 КТ

За да бъде уважен искът с правно основание чл. 344, ал. 1, т. 3 КТ, във връзка с чл. 225, ал. 1 КТ трябва да се установи, че са настъпили три юридически факта: 1. да е налице противоправно поведение на работодателя, изразяващо се в незаконно упражняване на потестативното право да прекрати с едностранно волеизявление съществуващото с ищеца трудово правоотношение; 2. ищецът да е претърпял вреди под формата на пропуснати ползи, изразяващи се в невъзможността да полага труд по трудово правоотношение в продължение на шест месеца след уволнението и 3. причинно-следствена връзка между незаконното уволнение и оставането без работа.

В конкретния случай уволнението е признато за незаконно и е отменено, като се установява от трудовата книжка на ищеца, представена пред СРС, че същият не е полагал труд в продължение на 6 месеца след уволнението. Размерът на обезщетението се установява от експертното заключение. Ето защо предявеният иск за присъждане на обезщетение за оставане без работа с правно основание чл. 225 от Кодекса на труда е основателен и следва да бъде уважен.

Поради съвпадане изводите на двете съдебни инстанции, решението следва да се потвърди.

По разноските за въззивната инстанция:

На въззиваемия на основание чл. 78, ал. 1 ГПК вр. с чл. 273 ГПК следва да се бъдат присъдени сторените във въззивното производство разноски в размер на 1800 лв. – заплатено адвокатско възнаграждение.

Воден от изложеното, съдът

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА решение № 13905/12.08.2023 год., постановено по гр. д. № 47749/2022 год. по описа на СРС, 119 с-в.

ОСЪЖДА Х. И М.У. , БУЛСТАТ*****, със седалище и адрес на управление в гр. София, бул. „*****“ *****, да заплати на В. Б. Б., ЕГН*****, на основание чл. 273 ГПК, вр. чл. 78, ал. 1 ГПК, сумата от 1800 лева, представляваща направените във въззивното производство разноси.

Решението може да се обжалва с касационна жалба пред Върховния касационен съд в едномесечен срок от съобщаването му на страните, при предпоставките на чл. 280 ГПК.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____